

Avsändare: Kvarkenrådet EGTS
Diarienummer: RUN 156-2025

Svar på remiss: Förslag till ny länsplan för transportinfrastrukturen i Västerbottens län 2026-2037

Kvarkenrådet EGTS är ett nordiskt gränsregionalt samarbetsforum som inkluderar de tre Österbottniska landskapen i Finland, regionerna Västerbotten och Västernorrland i Sverige samt kommuner, regionala utvecklingsbolag och universitet inom Kvarkenregionen. Kvarkenrådet EGTS lämnar härmed följande synpunkter på den föreslagna länstransportplanen för Västerbottens län.

Remissyttrande:

En robust infrastruktur och god tillgänglighet utgör avgörande faktorer för Kvarkenregionens fortsatta utveckling och fördjupat nordiskt samarbete. Kvarkenregionen, med cirka en miljon invånare, har behov av långsiktigt hållbara öst-västliga och nord-sydliga förbindelser, särskilt avseende logistik och transportlösningar. Det förändrade globala säkerhetsläget har även aktualiserat gränsöverskridande infrastruktur, försvar och beredskap samt frågor om ökad självförsörjning.

Kvarkenrådet understryker vikten av ett välfungerande transportsystem med öst-västlig inriktning. Kvarkenrådet välkomnar att E12-stråket, Umeå hamn samt färjeförbindelsen mellan Umeå och Vasa uppmärksammas i planen, men konstaterar att en fast förbindelse över Kvarken saknas i nuvarande skrivningar.

En fast förbindelse över Kvarken bedöms kunna förbättra transportkapaciteten, minska sårbarheten vid krissituationer och förstärka EU:s TEN-T-nätverk. Kvarkenrådet rekommenderar därför att länsplanen kompletteras med en strategisk markering om fortsatt utredningsarbete och samverkan, samt beaktas utifrån följande aspekter:

Geopolitiska förändringar har ytterligare förstärkt betydelsen av en fast Kvarkenförbindelse, vilken förväntas ge samhällsekonomiska fördelar och breda positiva effekter för norra Norden och Europa. Ur såväl regionalt som nationellt beredskapsperspektiv är Kvarkenförbindelsen idag av stor strategisk vikt. Sveriges och Finlands NATO-medlemskap har accentuerat behovet av effektiva öst-västliga kommunikationer.

Under 2023 framhövdes förbindelsen i det finska regeringsprogrammets presentation för den aktuella mandatperioden. En statlig utredning har initierats av finska Trafikledsverket och genomförts i samarbete med Kvarkenrådet samt berörda regioner inom dess styrgrupp. Denna utredning, som publicerades i juni 2025, omfattar analyser av efterfrågan samt tekniska utvärderingar. Med utgångspunkt från denna statliga utredning samarbetar Kvarkenrådet med sina 43 medlemsorganisationer, trafikmyndigheter i både Sverige och Finland samt ytterligare partners, för att ta fram underlag inför kommande beslutsprocesser.

Österbottens förbund har på regional nivå tydligt markerat vikten av en transportförbindelse över Kvarken och pekat ut fast förbindelse som en viktig utvecklingskorridor. Även på nationell nivå i Finland har denna förbindelse lyfts fram som betydelsefull. Det finska försvarsutskottet har vid två tillfällen särskilt betonat projektets prioritet. Vid Nordiska rådets möte i oktober 2025 beslutades det att upprätta en parlamentarisk arbetsgrupp med representanter från Finland, Sverige och Norge.

Syftet är att samordna planeringen av en permanent transportkorridor som sträcker sig från de isfria norska hamnarna, genom inlandet i Sverige och vidare till sydvästra Finland.

Det föreslås därför att länsplanen för Västerbotten kompletteras med formuleringar som lyfter fram vikten av fortsatt utveckling av en fast Kvarkenförbindelse, med hänsyn till:

- Stärkta möjligheter för näringslivet, minskade transportkostnader och nya synergier inom forskning, utbildning och sjukvård.
- Ökade förutsättningar för industrietableringar som bidrar till den gröna omställningen.
- Nya möjligheter till hållbara energilösningar mellan Sverige och Finland genom förbättrad sammankoppling av energinät.
- Förbättrad beredskap och militär.

Kvarkenrådet ser positivt på att flygets stora betydelse lyfts fram i länsplanen och understödjer skrivningarna om att *”Västerbotten ligger i framkant när det gäller utveckling av fossilfritt flyg. Ett flertal projekt kring el-flyg har bedrivit och bedrivs och i Skellefteå pågår en banbrytande satsning på e-SAF (Electro-Sustainable Aviation Fuel) – ett syntetiskt, hållbart flygbränsle som kan bli en avgörande pusselbit i flygets klimatomställning. Genom att kombinera regionens starka tillgång till förnybar energi, teknisk innovationskraft och industriell tradition, positionerar sig Västerbotten som en ledande aktör i utvecklingen av fossilfritt flyg. Åtgärder för att ställa om till mer långsiktigt hållbara drivmedel pågår. Ett exempel på omställningen är den snabba utvecklingen inom el flyg och drönarverksamhet. Ett annat exempel är utvecklingen av drönare där Skellefteå har byggt en Drone-port. Ny teknik och elektrifiering av luftfarten kan bidra till en mer hållbar tillgänglighet i länet. Detta kan komma att medföra behov av en utveckling av infrastruktur på flygplatserna både vad gäller möjligheten att tillhandahålla flera olika typer av bränslen men även landningsplatser för drönare.”*

Kvarkenrådet konstaterar att en gränsregional aspekt på flygets betydelse för Västerbottens län saknas i nuvarande skrivningar och föreslår att detta beaktas och förstärks i länsplanen. Ett gott exempel på utvecklingsmöjligheterna till öst-västliga flygförbindelser är den nya flyglinjen mellan Helsingfors-Vasa-Umeå som inleds 2026 samt Interreg projekten FAIR och FAIR2 som strategiskt verkat för tidig implementation av fossilfria flyglinjer inom Kvarkenregionen i ett led att stärka de öst-västliga förbindelserna.

Kvarkenrådet föreslår att länsplanen kompletteras med:

- En strategisk markering för fast förbindelse över Kvarken.
- Förstärkt fokus på försörjningsberedskap och säkerhet.
- Åtgärder för att realisera transittrafikens potential från Finland till isfria norska atlanthamnar.
- Att hållbart regionflyg med satsningar på fossilfria alternativ beaktas ur ett gränsöverskridande perspektiv.

För Kvarkenrådet EGTS styrelse

Rickard Carstedt
Ordförande

Mathias Lindström
Direktör